

irányok kitűzésére való képesség megnyilvánulásában. Mivel e mezőirányok időről időre változtak, az eleve-létező, saját alakkal nem mutatkozó, *nemteremtett* (Platónnál a Khora), mint minden teremtés forrása felé kapcsolódás közvetítője e változó mezőirányokban „működhetett”, de a szakrális helyek úgy kaphattak kitüntetett szerepet, hogy nem e közvetítőre irányultak, hanem az általa elérendő elsődleges teremtőre. A mágneses mezőirányok jelentőséget kaphattak, hiszen a közvetítő többé-kevésbé rejtetten, utalá-

sokkal megjelent e szakrális terekben. Elvileg tehát a szakrális terek főtengelyirányai, az irányok, amelyek a szent hely legsötétebb, legelrejtettebb zugába, a szentek szentjébe vezettek, a mágneses mező aktuális főirányától kissé eltérően jelentek meg.

Felvethető, hogy ilyen kitűzés mellett a gyakran évtizedeken át épülő szent helyek tengelyiránya túlzottan eltávolodott a „közvetítő” mezőiránytól. Mivel azonban nem fogalmazódott meg olyan követelmény, hogy az építési időben milyen időtávig lehet

„életképes” a szent hely, és a szakrális tér létrehozója az örök időknek abban a szegmensében mint beavatott, tartósan résztvevője a közvetítésnek, e beavatott életében jellemző mágnesmező-irányt kellett alapul venni.

Egyiptomban ezek az irányok csak kis mértékben változtak, és bizonyos esetekben „költsgtakarékos” megoldás lehetett korábbi beavatottak (fáraók, főpapok) által létesített szakrális terekben a létrehozó nevének átfaragása, a hely újraszentelése.

(2010 július)

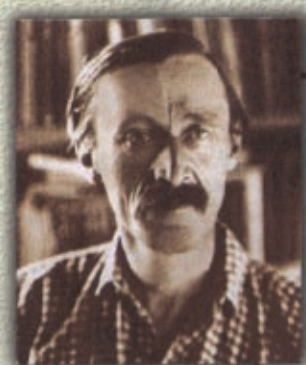
HÍREK, BESZÁMOLÓK

KÓS KÁROLY ÉPÍTÉSZ ÉS ÍRÓ személyiségét megörökítő emlékborítékot adott ki a Román Posta. Moldován József távközlési államtitkár közbenjárásával 2010 júniusában szakértők állították össze a kiadásához szükséges dokumentációt, ennek eredményeként elkészült az emlékboríték, amelyet a levelezők és gyűjtők meg-

vásárolhatnak a postahivatalokban. Az államtitkár szeretné, ha az új kezdeményezés itt nem szakadna meg, és bővülne a neves erdélyi személyiségek előtt tisztelgő postai emlékborítékok és bélyegek skálája. Az első kétezer emlékborítékból Moldován kétszázat felajánlott a Kolozsvári Magyar Napok keretében szervezett Kós

Károly-émlék- és -teljesítménytúrát szervező Szentimrei Alapítványnak, ebből százat a ma (2010 augusztus 21.) a Kakasos templomtól 7 órakeror induló túra résztvevői között osztanak szét.

Az IFMA (International Forum Man and Architecture) franciaországi szervezete hírlevelének 12. számát a magyar orga-

Károly Kós (1883-1977)

Personalitate a culturii și politicii maghiare din România, renumit arhitect cu o viziune proprie și originală pentru promovarea tradițiilor din Transilvania.

Biserica Reformată cu Cloca din Cluj

Destinatar _____

Codul _____ Localitatea _____

nikus építészetnek szentelte. A 16 oldalas füzet Mia Boutemy beszámolóját közli a tavalyi piliscsabai konferenciáról és az Iparművészeti Múzeum kiállításáról és részleteket közöl Makovecz Imre írásaiból. Röviden bemutatja Ekler Dezső, Dévényi Sándor és Salamin Ferenc munkáit az általuk írt valóság kíséretében. A szám anyagát a szerkesztők, Isabel val de Flor és Johanna Auer kérésére Gerle János állította össze. A bevezetőt Lucien Kroll írta, aki szintén részt vett a konferencián.

LÁTOGATÁS SOPRONBAN • A volt Soproni Egyetemből kinőtt Nyugat-Magyarországi Egyetem Faipari mérnök karán dédelgetett Alkalmazott Művészeti Intézet olyan alternatív szemléletű, tervezést, környezetalakítást oktató iskola, mely – az Iparművészeti Egyetem oktatási programjához viszonylag közeli –, szabadabb, kreatívabb gondolkodást ösztönző szemlélet alapján nevel több mint tíz éve diplomás tervezőket.

Az oktatási program fontos része a hagyományos kurzusok mellett, az egészséges alkotóhét, a *Workshopron* megszervezése évről évre; általában egy téma köré szervezett, de kötetlenebb közös műhelymunka az egyetemisták számára, vendéglőadók előadásaival, beszélgetésekkel, esti programokkal gazdagítva.

Idén a tájban alkotás – LAND-ART – témaköre került terítékre, a természeti környezet, mint az alkotás szerves része, a táj, mint *alkotótárs* megismerése céljából. Ehhez a programhoz, az egyetemisták felkérését követően, a Vándoriskola is csatlakozott egy vetítéses előadással, amelyen Csernyus Lőrinc vezetésével néhányan – volt Vándorok – meséltünk a Visegrádi táborokról, az elzászi kalandokról, s a Székelyföldi Fürdőépítő kalákákról – a *hőskorról*, saját élményeinkről.

A LAND ART eredeti jelentésében elsősorban az egyéni művészi inspiráció kifejeződése a táj elemeinek segítségével, a természet erőjének tudatos

alkalmazásával, az adott hely és idő pillanatszerűségének, ugyanakkor időtlenségének együttes felhasználása által. Ehhez a gondolatkörhöz azt tettük hozzá, ami számunkra a legfontosabb, ami minket is éltet és mozgásban tart. Mindenek előtt a csapatszellemet, a tájban rejtőző kulturális dimenzió felismerésének jelentőségét, azt az igényt, hogy kis közösségben egy nagyobbért, nagy közösségben egy kisebbért együtt dolgozni, együtt küzdeni, örülni – együtt élni – már magában művészet, melynek a tájban maradó része csupán lenyomat.

Akár torony, népi fürdő, kas, kunyhó, homokplasztika vagy csak három összekötött fűzfaág a végeredmény, úgy őrzi a tett emlékét, miként a kéznyom a kéz melegét. Amíg az ember a tájban él, s emberséges a tájjal, addig minden cselekedete „land-art”.

Szíves vendéglátásban volt részünk, s ami a legfontosabb, néhányan a fiatalok közül jelezték, hogy örömmel csatlakoznának a vándoriskolai – vagy ahhoz részben kapcsolódó – kalandokhoz, akár még egyetemistaként.

Annál nagyobb öröm ez nekem, minél fontosabb az emlék, hogy én is itt végeztem annak idején...

Török Ádám

A SZÉCHENYI MŰVÉSZETI AKADÉMIA építészeti szekciót hozott létre és ennek előkészítésére felkérte a Borvendég Béla, Meggyesi Tamás, Tokár György, Varga Levente összeállítású zsűrit, hogy tegyen javaslatot a felveendő 5 építész személyére. A javaslatot a SZIMA közgyűlése elfogadta és így 2010 júniusban az Akadémia tagja lett Puhl Antal, Skardelli György, Turányi Gábor, Winkler barnabás és Zsigmond László. A SZIMA miskolci területi csoportjának, az egyetlen vidéki szervezetnek régóta több építész tagja van: Bodonyi Csaba, Plesz Antal, Rostás László és Rudolf Mihály.

12 ÉV – DÉL-DUNÁNTÚL ÉPÍTÉSZE-TE A 21. SZÁZAD ELEJÉN • Szeptember 18-án a fenti címmel nyílt meg

Pécsett a Dél-Dunántúli Építészkamara által kezdeményezett *Építészet és kontextus* programsorozathoz tartozó kiállítás, amely az utolsó bő évtized baranyai, somogyi és tolnai munkáinak javát gyűjtötte össze. Három, az Építészkamara által felkért bíráló, Balázs Mihály, Gerle János és Somogyi Krisztina válogatta ki a kiállításra beküldött anyagból azokat a munkákat, amelyeket saját szempontjaik szerint példaértékűnek tartott. A 34 alkotásból álló válogatásba belekerült az előző számunkban bemutatott kékesdi templom és Dévényi Sándor másik munkája, a pécsi, János utcai épületfelújítások, továbbá munkatársa, Pap László Szekszárd, Vesztergombi pincészet, a kaposvári Borbás Gábor irodagyűjtése (Bitt Kft.), Sugár Péter villányi borászata. A katalógus bemutatja a kiállított anyagot azzal az elegáns és kommunikatív tipográfiával, amely az Európa Kulturális Fővárosa építészeti eseménysorozatát végigkísérte.

A TELEPÜLÉSSZINTŰ VÉDELEM SZÍNE ÉS FONÁKJA (Békes Városi Kulturális Központ, Jantyik M. u. 23–25., 2010. szeptember 30 – október 2.) • A népi építészet emlékeinek megóvásában áttörés volt, amikor nemcsak az egyes objektumok, hanem épületegyüttesek, településrészek védelme is lehetővé vált. Az első ilyen törekvések hamar pozitív visszajelzésben részesültek, Hollókő Világörökséggé nyilvánítása 1987-ben az egész magyar településszintű védelem elismerésének számított. A kétségbevonhatatlan előnyök mellett, hogy ezzel a megoldással a népi építészet emlékei nem zárványként jelennek meg egy átalkult környezetben, az eltelt idő alatt a problémák sokasága is nyilvánvalóvá vált. A XVII. Békési Népi Építészeti Tanácskozás ezeket veszi számba: a színt, azaz az eredményeket és a fonákját, a problémákat. Az egy-egy kérdés, terület bemutatására felkért előadó-párosok reményeink szerint nemcsak látlettel szolgálnak majd, hanem a megoldásokra is rá fognak mutatni.